

YVA-menettelyjen hyvät käytännöt

Sakari Grönlund, Pohjoiset suurhankkeet -seminaari 27.11.2013

YVA-menettelyjen nykyisiä puutteita

- Paikallistuntemuksen ja hankekohtaisuuden puuttuminen
- Tehoton vuorovaikutus
- Vaihtoehtojen keinotekoinen vertailu
- Epäselvä päättelyketju

Paikallistuntemus ja hankekohtaisuus

- YVAN tarve ja tavoite on selkeä eri osapuolille ja hankevastaava ohjaa YVA-menettelyä tehokkaasti
- Toteutetaan kyseisen hankkeen kannalta riittävät selvitykset
- Ollaan aktiivisesti yhteydessä sidosryhmiin ja asukkaisiin ja lausunnot ja kommentit saadaan keskeisiltä toimijoilta
- Arviointi osataan kohdentaa hankkeen kannalta keskeisiin vaikutuksiin

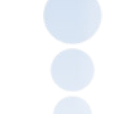
Tehokas vuorovaikutus

- Eri toimijoiden erilaiset intressit tulevat huomioiduiksi arvioinnissa
- Tiedotuskanavat ovat monipuolisia ja kohdeyleisö saadaan YVA-prosessiin mukaan oikeassa vaiheessa
- Osallistumisaktiivisuus on laajaa ja päästään yksittäisistä mielipiteistä yleisiin mielipiteisiin
- Ohjausryhmässä ja seurantaryhmässä on asukkaiden ja muiden paikallisten toimijoiden edustajia
- Osallistumisella on vaikutusta päätöksenteossa

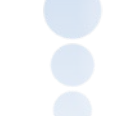
Vaihtoehtojen aito vertailu

- Vertailu tehdään vuorovaikutteisesti eri osapuolten kanssa
- Ollaan valmiita, joustamaan, muokkaamaan ja lisäämään vaihtoehtoja
- Vaihtoehtotarkasteluun ei tuoda keinotekoisia tai toteuttamiskelvottomia vaihtoehtoja
- Vaihtoehtotarkastelua tehdään kohdennettuna: toteuttamiskelvottomiksi arvioinnin aikana todetut vaihtoehdot jätetään vähemmälle huomiolle ja tarkastelu kohdennetaan relevantteihin vaihtoehtoihin

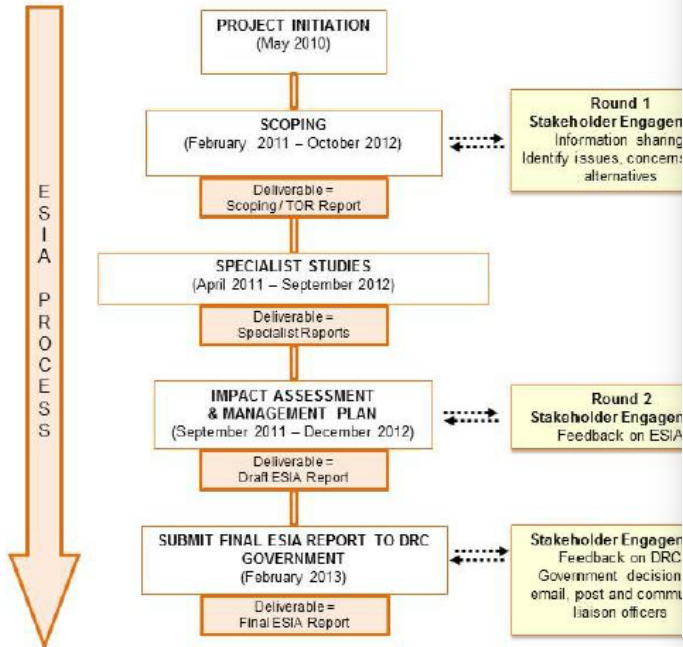
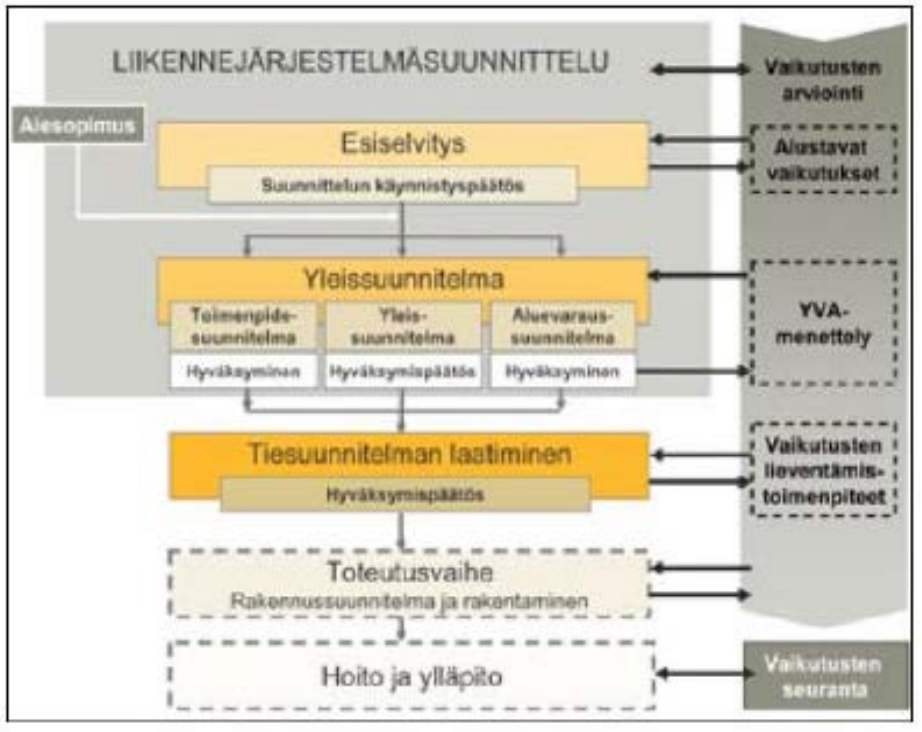
Läpinäkyvä päättelyketju

- Raportointikieli on selkeää ja yleistajuista, ei ”YVA-kieltä”
- Vaikutusten kuvaukset ovat yksiselitteisiä
- Asioita on havainnollistettu taulukoin, kuvin, kartoin jne. ja tiivistetty yhteenvedoiksi
- Raportoinnin kieli ja logiikka on yhtenäinen vaikka kirjoittajia on useita

Hyviä käytäntöjä:

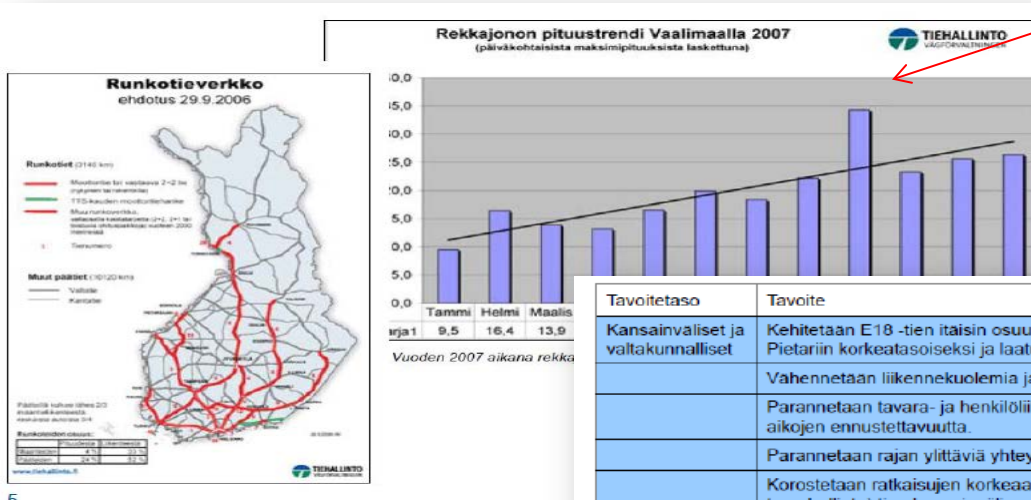
- YVA-menettelyn linkittyminen suunnitteluun

Hyviä käytäntöjä:

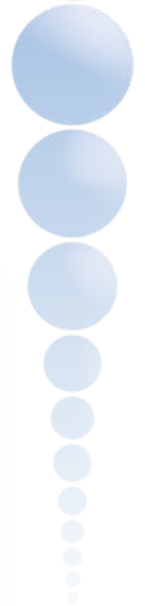
- Nykytilan kuvaus, tavoitteet ja hankkeen perustelut

Nykytilan kehittyminen
Ja kehittämistarpeiden havainnollistaminen

Tavoitetaso	Tavoite	Priorisointi
Kansainväliset ja valtakunnalliset	Kehitetään E18 -tien itäisin osuus paakaupunkiseudulta Vaalimaalle ja edelleen Pietariin korkeatasoiseksi ja laatutasoltaan yhtenäiseksi moottoritieksi	Ensisijainen
	Vahennetaan liikennekuolemia ja henkilövahinko-onnettomuuksia merkittävästi.	Ensisijainen
	Parannetaan tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuutta, toimintavarmuutta ja matkaiikojen ennustettavuutta.	Ensisijainen
	Parannetaan rajan ylittäviä yhteyksiä Pietarin suuntaan.	Täydentävä
Seudulliset	Korostetaan ratkaisujen korkeaa laatutasoa (ympäristö, maisema, palvelut, liikenteen hallinta) tien kansainvälinen erityisasema huomioon ottaen.	Täydentävä
	Turvataan Natura 2000-verkoston sekä muiden valtakunnallisesti merkittävien luontokohteiden suojeluarvot	Täydentävä
	Turvataan valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden arvojen säilyminen	Täydentävä
	Hankkeen tulee olla taloudellisesti toteuttamiskelpoinen	Täydentävä
Seudulliset	Kehitetään valtiosta 7 turvallinen ja sujuva seudullinen ajoneuvoliikenteen yhteys	Ensisijainen
	Turvataan seudun asukkaiden työ- ja asiointimatkojen sujuvuus	Ensisijainen
	Vahennetaan merkittävästi rajanylitysliikenteestä ja erityisesti rekkaliikenteestä johtuvia välillisiä haittoja	Ensisijainen
	Torjutaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeiden pohjavesialueiden pilaantumiskeskit	Täydentävä

Hankkeen tavoitteiden kuvaus

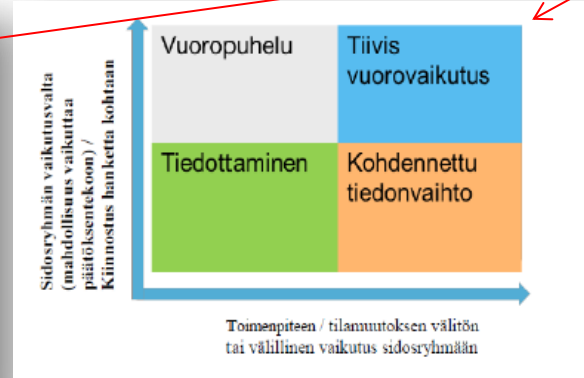

Hyviä käytäntöjä:

- Vuorovaikutukseen panostaminen

Sidosryhmäanalyysi määrittää vuorovaikutuksen intensiteetin

Monipuoliset vuorovaikutusmenetelmät

Hyviä käytäntöjä:

- Osallistumisen vaikutusten osoittaminen

Esille noussut vaikutus	Asian tarkastelu YVA:n yhteydessä	Toimenpide-ehdotuksia YVA:n jälkeen
Vaikutukset Kilpilahden alueen elinkeinoelämään	Toiminta sijoittuu vastaavantyyppisten toimintojen lähelle	Elinkeinoelämän muutoksia seurataan
Liikenneruuhkat	Liikenteellisiä vaikutuksia on tarkasteltu kappaleessa 9.7	Edesautetaan u Kilpilahden tiey rakentamista
Liikenneturvallisuus	Liikenneturvallisuutta on tarkasteltu kappaleessa 9.7	Edesautetaan u Kilpilahden tiey rakentamista
Tieyhteydet	Tieyhteyksiä on tarkasteltu kappaleessa 9.7	Edesautetaan u Kilpilahden tiey rakentamista
Pöly	Louhinnan pölyn vaikutuksia on tarkasteltu kappaleessa 9.8	Pölyn leviämise ranta ja sen lev estäminen
Toiminnasta ja liikenteestä aiheutuva melu	Liikenteen ja toiminnan melua on arvioitu kappaleessa 9.9	Melun seuranta ristöluvan muk ehdoin
Liikenteen pakokaasut	Vaikutuksia ilmanla-	

Yva-ohjelmavaihe

- Yvan lähtökohtien ja tavoitteiden muodostaminen
- Vaihtoehtojen liikkumavaran ja reunaehtojen tarkistaminen
- Vaihtoehtojen saattaminen samalle viivalle
- Vaihtoehtojen muodostaminen ja karsiminen yvaan (kaksi uutta vaihtoehtoa; Harmaakallio ja Blominmäki)
- Vaihtoehtojen kehittäminen ja suunnittelu (erityisesti Suomenoja 0+)
- Keskeisten huolenaiheiden ja vaikutusten tunnistaminen
- Tärkeät kohteet ja asiat kunkin vaihtoehdon osalta (lähtötietojen tarkistaminen)

Yva-selostusvaihe

- Toimiminen vaikutusten arvioinnin asiantuntijoina ja sparraajina
- Vaihtoehtojen ominaisuuksien työstäminen vuorovaikutteisesti suunnittelijoiden kanssa
- Vaikutusten arvioinnin painotukset ja niiden kehittäminen
- Vaihtoehtojen merkittävä kehittäminen ja suunnittelun tuki yvan aikana

Hyviä käytäntöjä:

- Vaihtoehtojen muodostaminen

HANKEVAIHTOEHDOT: TÄRKEIMMÄT ASIAT

Vaihtoehto Nyky + (hajauttu)	
<ul style="list-style-type: none"> - Kaupunkikuva, imago - Nykyinen puhdistamo rajoittaa keskustan kehittämistä - Aiheuttaa kosmeettista ja viihtyvyyshaittaa - Ympäristörisi: metaanikaasun pito - Useita hkaantumispiisteitä - Teknologaa kehitettävä useaan paikkaan 	<ul style="list-style-type: none"> + selvästi edullisempi vaihtoehto veromaksajille, tulee halvemmaksi + Ympäristöhaitat eivät kovin merkityksellisiä verrattuna nykytilaan + turvallisempi vaihtoehto, riskien pienentyminen (kolme toimivaa puhdistamoa) + Vähemmän räjäytyksiä ja vähemmän haittaa esutuksell + virkistys- ja harrastusmahdoll + Ei vaikutuksia Sulkavuoren al + Ei vaikutuksia soutu-harrastuksi + yva-seilytysten perusteella yr Sulkavuori + on jo olemassa, ei vaikuta al + osin teollisuusaluetta
Vaihtoehto Sulkavuori (keskitetty)	
<ul style="list-style-type: none"> - Miksi ei ole selvitetty muita vaihtoehtoja? Hanke maakunnallinen. - Vaikutusalueella on jo olemassa 50 taloa - Rakentamisen aikaiset vaikutukset huolehduttavan suuria - Räjäytysten aiheuttama melu, tärinä, pöly ja haitat kiinteistöille - Epävarmuus taloihin tulevien vahinkojen korvausvastuusta -> kuka korvaa? - Räjäytysten haittavaikutukset alueen eläimistöön, luonnon tasapainon järkkyminen - Putket kulkevat rakennusten ali - Viinikan purkupaikka ei paras mahdollinen - Varaparkkipaikan sijoitus epäonnistunut: Vihjoja ei vedä, lähellä asutusta jos Vihigan vesi nousee - Louheen loppusijotuspaikka tulisi olla tiedossa, jotta... - Louheen välivarastointi: louhinta-aineen murskaus aiheuttaa meluhaittaa - Vanha kaatopaikka, saastunut maa-alue - Pakenousaikainen häiriö 	<ul style="list-style-type: none"> + nykyaikainen malli + vapauttasi Viinikan rannan rakentam + Viinikarannan rantatontteja + Etäisyys siirtokanaville mahd + korkeusasema hyvä + virkistyskäyttö jää ennalleen + vanha kaatopaikka + vähiten ympäristöhaittoja + purkupaikka kauemmaksi rann + riittävä suoj-alue omakotias

Vaihtoehtojen kuvaaminen

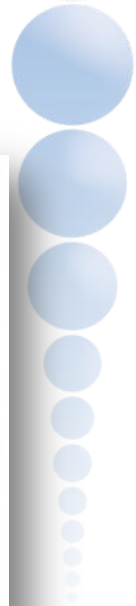
Vaihtoehtojen muodostaminen vuorovaikutteisesti

ASUKKAIDEN EHDOTTAMAT SIJOITUSPAIKAT

Hyviä käytäntöjä:

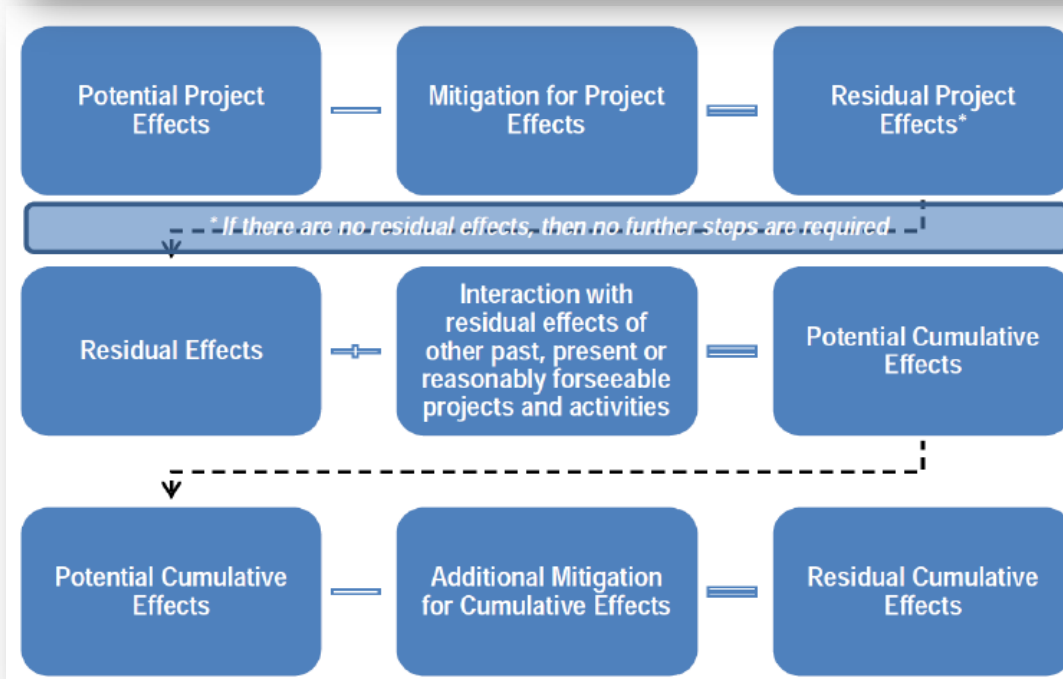
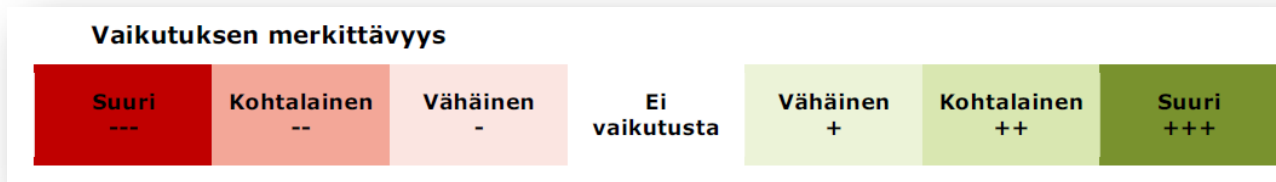
- Vaihtoehtojen havainnollistaminen

Hyviä käytäntöjä:

- Keskeiset vaikutukset ja merkittävyyden arviointi

Vaikutusten systemaattinen tarkastelu

Hyviä käytäntöjä:

- Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen paremmuus ja siihen vaikuttavien tekijöiden havainnollistaminen

Arvioitava kohde		Vaikutus	Vaikutuksen merkittävyys
Ve Sulkavuori			
Rakentamisvaihe	Sulkavuoren alue ja siirtolinjojen alueet	Virkistysalueiden viihtyisyys ja käytettävyys heikkenee rakentamisen aikana Sulkavuorella ja Vihilahdessa	Vähäinen
	Nykyisten puhdistamojen alueet	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Käyttövaihe	Sulkavuoren alue	liikennemelulle eniten altistuva Sulkavuoren eteläosa muuttuu virkistysalueesta puhdistamoalueeksi.	Vähäinen
	Nykyisten puhdistamojen alueet	Alueet vapautuvat muuhun käyttöön. Alueille jää vain vähäisiä tulevaan käyttöön vaikuttavia rajoituksia.	Suuri
Ve NYKY +			
Rakentamisvaihe	Sulkavuoren ja siirtolinjojen alueet	Ei vaikutuksia	
	Nykyisten puhdistamojen alueet	Rakentamisvaihe vaikuttaa	
Käyttövaihe	Sulkavuoren ja siirtolinjojen alueet	Ei vaikutuksia	

Vaikutusten merkittävyys

	---	---	0	+	++	+++	
	Erittäin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia	Merkittäviä kielteisiä vaikutuksia	Jonkin verran merkittäviä kielteisiä vaikutuksia	Vain vähäisiä vaikutuksia	Jonkin verran merkittäviä myönteisiä vaikutuksia	Merkittäviä myönteisiä vaikutuksia	Erittäin merkittäviä myönteisiä vaikutuksia
	VE 0+	VE 1	VE 2	VE 3	VE 4		
SOSIAALISET VAIKUTUKSET	---	---	-	++	+		
ALUERAKENNE JA MAANKÄYTTÖ	---	-	+	++	+		
LUONTO	0	-	---	---	---		
POHJA- JA PINTAVEDET	+	0	-	-	-		
MAISEMA JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ	0	---	-	++	+		

